

Kaj Kjær,
býráðsformaður í Aalborg
prátar við Maritu og Kára
Petersen

Løgmaður í grundlógarrøðu:

Góður skúli treytin fyri fólkaræðinum

– men ikki nóg mikið við tí. Ein onnur treyt er, at borgarin nýtir sítt
tali- og skrivifrælsi, sum grundlógin tryggjar okkum.

Vit prenta her røðuna,
sum Marita Petersen,
løgmaður, helt grund-
lógardagin í Aalborg:

Jeg er glad for at være indbudt til at holde tale ved dette arrangement i HUSET på selve Danmarks grundlovsdag.

Jeg er specielt glad for at holde denne tale, som repræsentant for det færøske folk.

Indbydelsen til mig siger arrangementerne: det kan være et håndslag til de mange færinger »i vores landsdel« og et beskedent forsøg på at gå imod den strøm af negativ snak, der lige nu forbindes med jeres del af vort fælles Norden.

Jeg ser denne invitation som et håndslag til alle færinger.

I dag er det 145 år siden kong Frederik VII overlod magten og ansvaret til det danske folk.

Det var dog et ret begrænset udsnit af befolkningen, som fik indflydelse på landets styre. Junigrundloven fra 1849 indeholdt mange begrænsninger. Det demokrati, som Danmark har i dag er blevet til gennem en lang udviklingsproces.

Demokratiet giver borg-

erne indflydelse på samfundets styrelse. Denne indflydelse kan udøves ved stemmeretten og ved at gøre brug af den grundlovssikrede ytringsfrihed. Demokratiet giver også borgerne ansvar for samfundet og forpligtelse til at medvirke i den demokratiske beslutningsproces.

Betingelsen for at demokratiet kan fungere, er et oplyst folk. Derfor er det en af et demokratisk samfunds vigtigste opgaver at sørge for en god skole, som skal forberede den opvoksende slægt til at virke i et demokratisk samfund med alt det, som dette indebærer. Men dette er ikke nok. En anden betingelse er, at borgerne bruger ytringsfriheden, som grundloven sikrer os.

Lige så vigtigt er det, at den frie presse, på borgerne vegne følger med i samfundsudviklingen og det politiske liv og giver en grundig og saglig orientering herom.

Der tales om politikerlede. Det skal vist forstås som en mistillid hos borgerne til politikere og det politiske system. Det er forståeligt, at borgere kan blive misfornøjede med en ført politik, med et politisk

parti eller en enkelt politiker. Men når dette er tilfældet, så bør disse borgere igennem de rettigheder, som grundloven sikrer dem søge at få disse politikere fjernet og erstattet med andre.

Bliver det almindeligt, at borgerne har mistillid til politikere og det politiske system i det hele taget, så er der fare på færde for demokratiet. Da kan det føre til at den almindelige holdning bliver at samfundets problemer bedst løses af en stærk person. Vi har set flere eksempler på dette, og det er ikke så forfærdelig længe siden, at Danmark og Norge var undertrykt af en sådan person.

Vi har i de senere år oplevet, at flere af Europas folk har kastet diktaturets åg af sig.

Mange har fået indført et demokratisk system, der giver borgerne de frihedsrettigheder, som vi kender. Men desværre er dette ikke

lykkedes for alle, og de tragedier, som udspringer sig på Balkan, viser, hvilke grusomheder, der forekommer de steder, hvor vold anvendes i stedet for demokratiske processer.

Et demokrati er ikke demokrati, hvis det ikke er for alle. I nogle lande, som kalder sig demokratiske, er dette ikke gældende. Der

findes såkaldte demokratiske lande hvor minoriteter ikke har deres fulde demokratiske rettigheder. Og der findes også såkaldte demokratiske lande, hvor det kun er en minoritet, som har demokratiske rettigheder, mens flertallet af befolkningen bliver holdt nede af dette mindretal. Et sådant samfund var Sydafrika. Vi kan nu glæde os over, at det her endelig er lykkedes gennemføre et demokrati for alle borgere.

Grundloven, som vi fejrer i dag, gælder for alle dele af Danmarks rige. Danmarks rige består af Danmark, Færøerne og Grønland. Færøerne fik i 1948 en hjemmestyreordning, og Grønland fik hjemmestyre i 1979.

Tager man det danske rige som en helhed, så udgør Færinger og Grønlændere to minoriteter, med eget sprog og egen kultur. Det tjener til Danmarks ære, at man inden for riget har kunnet finde frem til løsninger, som sikrer vores selvbestemmelsesret over egne anliggender og sikrer vore muligheder at værne om vor kultur.

En af de hovedansvarlige på Færøerne for hjemmestyreløven omtalte denne som det smukkeste blad i Danmarks historie, og den blev opfattet som en gensidig aftale mellem to jævnbyrdige folk, som forstod og respekterede hinandens rettigheder og livsbetingelser.

I det forløbne halve århundrede siden hjemmestyreløven, har Færøerne ikke haft stor plads i den

almindelige Danskers bevidsthed eller i den danske presse med undtagelse af Klaksvigsstriden først i halvtredserne, før nu.

Nu er Færøerne godt stof i danske medier, fordi det nu er gået dårligt for os. Det ser ud til, at det næsten altid er det negative, som er godt stof, næsten aldrig det positive. Det indtryk, som den almindelige dansker de sidste par år har fået af Færøerne, fremkaldt af pressen, er i mange måder præget af manglende viden om Færøerne og de vilkår, Færinger lever under.

Enkelte danske politikere, som ikke før har vist interesse for Færøerne, måske ikke været klar over vores eksistens, rider med på denne negative stemningsbølge og er med til at forstærke den i et forsøg på at slå politisk mønt af Færøernes vanskelige situation.

Men vi må konstatere at det ikke er lykkedes os færinger, at forklare Danskerne om vore livsvilkår. Dette kommer tydeligt til syne i forbindelse med Danmarks stillingtagen på den internationale hvalfangstkommissions årsmøde i Mexiko i sidste uge, hvor Danmark gik direkte imod de færøske ønsker om fastholdelse af princippet om retten til udnyttelse af havets resurser på et biologisk bæredygtigt grundlag.

Jeg håber ikke, at dette er signal på en ændring i Danmarks holdning til at respektere og forstå de forskellige rigsdeles rettigheder og livsbetingelser.

I dag er det Nordens dag i Ålborg.

Anledningen er den danske Foreningen Nordens 75 års jubilæum. Foreningen Norden i Danmark har haft stor betydning for

Her heilsar Marita
Petersen uppá Dánjal
Johan Holm, av Tvøroyri.
Hann hevur búið í
Aalborg seinastu 55 árin